Автор: Игорь Бурганов
04.03.2015 20:45 - Обновлено 04.03.2015 20:47

"Az?rbaycan xal?as? - xalq?n q?lbidir. Xal?ada xalq?n xo?b?xtlik, sevgi, g?z?llik v? poeziya haqq?nda fikirl?ri canlan?r. Bu poeziyaya toxunan h?r k?s - xo?b?xtdir" - istedadl? r?ssam-ornamentalist ?qor Burqanovun dediyi bu s?zl?r onun yarad?c?l???n?n "leytmotivi"ni ?ox g?z?l ifad? edir.

?qor Burqanov - m?har?tli Az?rbaycan xal?a??lar? ???n yaln?z "superm?asir" eskizl?r yaradan xal?a r?ssam? deyil. Az?rbaycan onun ata-babalar?n?n yurdudur. Burada o tez-tez t?krarolunmaz t?bi?t koloriti v? yax?n dostlar? il? g?r???r.

Onun nadir istedad? z?rif dekorun ritm v? poetikas?n?, r?ngin b?t?n ?alarlar?n?, kompozisiyan?n d?qiqliyini hiss etm?y? imkan verir. Bu r?ssam ?z ata-babalar?n?n sehrli hekay?tl?ri il? ya?ay?r, ?n?n?vi ornamentl?rin z?nginliyind?n cu?? g?lir, orijinal ekspressiv kompozisiyalar yarad?r. Onun ?oxsayl? eskizl?ri ?sas?nda yarad?lan xal?alarda lirika motivl?rin? meyl hiss olunur, ?st?nl?k is? fikrin "metaforik" a??lmas?na verilir.

Onun ?n yax?? ?s?rl?rind? vur?u ad?t?n, emosional r?ng ?alarlar?na d???r, d?rketm? is? "??rq" k?skinliyin? ?saslan?r. Buradan da onlar?n a??q-sa??q "m?asirliyi", interpretasiyan?n z?rif d?qiqliyi, x?susi r?ng?alarl??? ba?lan??c g?t?r?r.

Xal?a kimi "qeyristandart" s?n?ti t?dqiq ed?rk?n, x?ttin "k?skinliyini" d?, kompozisiyan?n sad?liyini d?, ?n?n?vi ornamentl?rl? yana?? yeni m??llif tap?nt?lar? v? m?nalar? da a??q-ayd?n a?kar edirs?n.

?qor Burqanovun h?r bir xal?as? - onlar?n ?sas c?h?tl?ri kimi ?z?n? g?st?r?n b?y?k v? m?r?kk?b bir ?m?kdir, ?oxsayl?, ?oxvariantl? eskizl?rin yarad?lmas?d?r, h?m h?nd?si, h?m d? fiqural t?svirl?rin variasiyalar?d?r, sad?lik v? ayd?nl?qd?r.

Onun xal?a??l?q s?n?tinin inki?af?n? izl?y?rk?n nax??lar?n ?oxalmas?n?, dinamikas?n?, ehtirasl?l???n?, sehirli ax?c?l???n? m??ahid? edirs?n. Onun ?s?rl?rinin bir ?oxunun ?sas dominant? kimi balaca u?an qu? - "s?ad?t qu?u" ??x?? edir v? lakonik kompozisiyan? "dirild?r?k" sanki ona yax??l?q v? ?min-amanl?q g?tirir. Bu c?r nazik, z?rif, sanki ??kisizlik u?u?unda p?rvaz ed?n "inc?, z?rif qu?lar?n" g?z?lliyi "Qu?", "Qu?lar", "M?nz?r?" v? dig?r bu kimi ?s?rl?rd? tama?a??n? valeh edir.

"Q?z" xal?as?nda q?z?n z?rif nazik b?d?ni g?yd? qollar?n?-qanadlar?n? geni? a?araq u?an qu?u xat?rlad?r. Burada personaj v? t?svir olunan m?hit bir-birini ?ox d?qiq tamamlay?r. Romantik stiliz? ovqat? qavray???n istiliyini v? s?mimiliyini ?ks etdir?n x?susi ?alar yarad?r. Q?z fiquras?n?n z?rif ?evr?si sar?, ya??mt?l-g?y?mt?l r?ng uy?unlu?u fonunda asanl?qla oxunur.

"?l" xal?as? tamam ba?qa c?r h?ll edilib. O, ?z?n?n lakonik maneras? v? insan ?linin ??rhinin "qrafikliyi" il? diqq?ti c?lb edir. Bu kompozisiyan?n lakonik simvolikas? onun bir ?ox dig?r xal?alar?ndan asanl?qla tan?nan yaln?z "??kilmi?", "ajurlu" a? qu?un vasit?sil? canland?r?l?b. Burada simvolikan?n qrafik d?qiqliyi tama?a??da laz?mi assosiasiya yarad?r v? uzun m?dd?t onun yad?nda qal?r.

M??llif t?r?find?n d?f?l?rl? d???n?l?b-da??n?lm?? yozum formas?, m??llif tan?nt?s? m??hur "Paytaxt haqq?nda mahn?"n?n s?zl?rinin toxundu?u "Moskva" xal?as?nda da u?urla oxunur. Sakit, b?z?n pastel tonda olan r?ngl?rin uy?unlu?u, mahn?n?n ayd?n oxunan kupleti unudulmaz t?sir ba???lay?r. Lakoniklik, xalq r?ngl?rinin m?drikliyin? yax?nl?q, ?n?n?viliyin yeni "yozumu", yenilik?ilik v? ehtirasl?l?q - bunlard?r ?qor Burqanovun u?urunun r?hni, onun t?krarolunmaz kompozisiyalar?n?n yaddaqal?ml???.

R?ssam?n Bak? s?rgisind? n?mayi? etdiril?n xal?alar? h?m d? onun dekorunun v? koloritinin "d???n?ld?y?n?", onun m?asir t?qdiminin n?zak?tini d? ?ox ayd?n g?st?rir.

Bura onun r?ngl?rl? dolu olan, g?y v? sapsar?-nar?nc? tonlar?n kontrast?ndan do?an "G?n??in ??xmas?" ?s?rinin d?, kompozisiyas?nda g?z?l Veneran?n-Q?z?n ?st?nl?y?n? t??kil ed?n klassik ?slublu "U?u?"unu da, assosiativ-z?rif "Planetl?rin cazib?si"sini d? daxil etm?k olar.

R?ngli saplar v? nax??lar sani oynay?r, x?susi cazib? yarad?r, bir-biri il? birl???r?k fantastik x?yallar, “virtual” sur?tl?r, ballada-sur?tl?r yarad?r.

B?zi hallarda bu "q?zab?nz?r" dal?ad?r, q?z-qu?, yaxud q?z-planetl?rin z?rif qucaqla?mas?d?r.

Epik "Bura?an" xal?as?n?n ??rhind? biz, dem?k olar ki, ?z g?z?m?zl? t?rp?n?n, diri, amorf k?tl? g?r?r?k. "Bura?an" - kompozisiyaya k?skinlik v? h?r?k?t g?tir?n oynaq, dinamik personajd?r.

Bu g?n r?ssam ?qor Burqanov daima yarad?c?l?q axtar??lar?ndad?r. O yeni plastik ifad?lilik, yeni r?ngl?r, semantika, kolorit axtar???ndad?r. ?z?n?n ?oxvariantl? xal?a eskizl?rin? o daima yeni t?sirli elementl?r g?tirir, xal?alar?n dekorunun detallar?n? da, r?ng dinamikas?n? da sonsuzlu?ad?k d?yi?ir.

T?sviri s?n?tin qrafik v? dekorativ prinsipl?rini ?zvi ??kild? birl??dir?r?k, bu ?n q?dim s?n?t n?v?n?n geni? arsenal?n? sonad?k ?yr?n?r?k, r?ssam yorulmadan ?z ?n gizlin, ?n romantik, ?n g?z?l arzular?n? h?yata ke?irir. Ona g?r? d? ?qor Burqanovun "g?zl?nilm?z-novatorluq", t?siredici v? h?yat q?d?r canl? toxunmu? kompozisiyalar? hans?sa y?ks?ldici, sehrli, g?z?l v? bizim h?r birimiz? yax?n v? ba?ad???l?n bir ?eyi g?rm?y? imkan yarad?r.

?d?biyyat:

1. ?qor Burqanov. M?asir xal?a. Kataloq. Bak?, 2012.
2. Vikipediya. ?qor Burqanov.
3. ?.Burqanov. Kataloq. Moskva, 2003.

MIRZ?ZAD? OFELIYA B?Y?K A?A QIZI ?QOR BURQANOVUN XAL?A BALLADALARI (S?RGID?N QEYDL?R)

X?las?

M?qal?d? ?qor Burqanov yaln?z Az?rbaycan xal?a??lar? ???n m?har?tli "superm?asir" eskizl?r yaradan xal?a r?ssam? kimi deyil h?m d? onun ata-babalar?n?n v?t?ni Az?rbaycana, onun t?bi?tin? v? inc?s?n?tin? vur?un olan yax?n bir adam kimi t?qdim edilir. Burada o tez-tez t?krarolunmaz t?bi?t koloriti v? dostlar? il? g?r???r.El? ona g?r? d? bu r?ssam ?z ata-babalar?n?n sehrli hekay?tl?ri il? ya?ay?r, ?n?n?vi ornamentl?rin z?nginliyind?n cu?? g?lir, orijinal ekspressiv kompozisiyalar yarad?r. Onun eskizl?ri ?sas?nda toxunmu? ayr?-ayr? xal?alar?n t?hlili onun yarad?c?l???n?n inki?af x?ttini g?rm?y? imkan verir. Lakoniklik, xalq

r?ngl?rinin m?drikliyin? yax?nl?q, ?n?n?viliyin yeni "yozumu", yenilik?ilik v? ehtirasl?l?q - bunlard?r ?qor Burqanovun u?urunun r?hni, onun t?krarolunmaz kompozisiyalar?n?n yaddaqal?ml???.